

AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

ABRAHAM FOXMAN'IN İTİBARI

Tal BUENOS

Blog No: 20
22.06.2014

The Jerusalem Post, 18 Mayıs 2014

Foxman bir inkârcı değildir. Hatta tam tersine, geçmişte olanlar hakkında daha fazla gerçeği öğrenmek istediğini içtenlikle ifade etmiştir.

İftira ve İnkârla Mücadele Birliğinin (Anti-Defamation League □ ADL) ulusal başkanı olan ve Yahudi Soykırımından sağ kurtulan; Yahudiler ve herkes için bir daha asla mücadelesi uğruna neredeyse 50 senedir emek harcayan Abraham Foxmanın, siyasi fırsatçılar tarafından bu kadar bariz bir karalama kampanyasına maruz kalması şoke edicidir.

Bostondaki Suffolk Üniversitesinin Hukuk Fakültesi, 17 Mayıs'taki mezuniyet töreni için yakında emekliliğe ayrılacak olan Foxmanı konuşmacı olarak ayarlamak istemiş ve kendisine fahri hukuk diploması vereceğini açıklamıştı; ancak ABD'deki Ermeni Barosu (Armenian Bar Association) bu haberin üzerine harekete geçip üniversiteye soykırım inkârcısı Foxmana yaptığı daveti iptal etmesi konusunda çağrıda bulunmuştur.

Bir takım Ermeni internet siteleri hem Foxmanın hem de ADL'nin itibarını zedeleyecek makaleler yayınlamışlardır; ve Foxmanın törene olan davetini kaldırmaya yönelik ve kindarca yazılmış olan internet üzerinden yapılan imza toplama kampanyasına denk gelecek şekilde, Doğu Massachusetts Ermeni Ulusal Komitesi muhtemelen mezuniyet töreni günü bir öğrenci protestosu düzenleyecektir.

Foxman bir inkârcı değildir. Birinci Dünya Savaşının Ermeni trajedisinin gerçeklerini hiçbir zaman için tanımayı reddetmemiştir. Hatta tam tersine, olanlar hakkında daha fazla

gerçeği öğrenmek istediğini içtenlikle ifade etmiştir.

Yalnızca gerçek belgelerin incelenmesi sayesinde Osmanlı hükümetinin Ermenileri yok etmek niyetiyle mi (ki bir şeye soykırım denebilmesi için böyle bir niyetin olması gerekir); yoksa savaş koşulları göz önünde bulundurularak, liderleri düşmanla işbirliği yapan bir grup insanın ülke toprakları içindeki saldırıya açık bölgelerden tahliye etmek niyetiyle mi davrandığı hakkında bilgili bir görüş elde edilebilir.

Osmanlı devleti gerçekten de Birinci Dünya Savaşı sırasında Ermenileri evlerinden çıkarmış ve onları açlıktan, hastalıktan ve yağmalardan korumamıştır. Ermenilerin çektiği acılara ve günümüz Ermenilerinin geleneklerinin çok önemli bir parçası olan 1915 olaylarına yönelik hâlâ beslenen hislere karşı kayıtsız kalınamaz.

Ancak Ermenilerin bu konudaki toplumsal hafızaları siyasi gündeme alet edilmektedir. Hem Türklerin hem de Ermenilerin çakışan ulusal hedeflerindeki niyetleri hâlâ inceleme altında olan bir konudur. Bu konunun çerçevesi Birinci Dünya Savaşından da daha büyüktür ve uzun bir geçmişi olan dini önyargılar, büyük güçlerin çıkarları ve birçok Müslüman ve Yahudi topluluğunun ve aynı zamanda Hristiyan topluluğun zararına olacak şekilde etnik kökenli çatışmaların kışkırtılmasını içermektedir.

Osmanlı hükümetinin ve Ermeni liderlerinin neyi başarmaya çalıştıklarıyla ilgili olan asıl kaynaklar daha yeni yeni ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu konuda çabucak ve sert bir yargıya varmak isteyen her kim ise, siyasi çıkarılara hizmet etmek isteyenidir.

Maalesef bu meselede en fazla sesi çıkanlar kendilerini ya ulusal çıkarılara, ya da akademik bir çalışma alanı olarak soykırım konusuna adanmış olanlardır. Buna bağlı olarak, Osmanlı hükümetinin savaş zamanındaki hedefleri hakkında umursamaz bir anlayışı yaratan ve yayan ve Türklere karşı bir karalama kampanyası olarak olaylara soykırım damgasını bastırmaya çalışanlar; Ermeni lobi grupları ve tek bir Osmanlı belgesi bile okuma yeteneğinden yoksun olan soykırım araştırmacılarıdır.

İlginç bir şekilde Foxmana ve ADLye karşı kullanılan kabadayı taktikleri, tam da bu tarihsel olaylar hakkında dürüst olmamanın bir kanıtıdır. Soykırım suçu hakkındaki farkındalığı mevcut seviyesine getiren Birleşmiş Milletler Soykırım Sözleşmesinin, 1988 yılında Amerikada onanması esas olarak bu konunun bir öncelik olması gerektiği hakkında Başkan Ronald Reaganı en sonunda ikna eden, ADLnin bir üst kuruluşu olan Bnai Brithin[i] ısrarlı çabaları sayesinde olmuştur.

Ancak tuhaf bir şekilde, Foxmana saldıranlar tam da Amerikayı Soykırım Sözleşmesini onaması konusunda çağrıda bulunanların devamı olan ADLye düşman olmuşlardır. Foxmana saldıranlar Soykırım Sözleşmesini bir siyasi sindirme aracına döndürmüşlerdir.

Birleşmiş Milletler Soykırım Sözleşmesi, Yahudi Soykırımının doğrudan bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Sözleşmenin kırk sene sonra Amerika tarafından onanması ise tüm uluslar ve etnik, ırki ve dini gruplar adına; Nazilerin yaptığı gibi sistematik cinayetlerin yasadışı ilan edilmesi kesinleştirmek için yapılmıştır. Ancak soykırım terimi şaşırtıcı bir şekilde artık Yahudi Soykırımının anısı için bir yük haline gelmiştir.

ADLnin eski başkanı William Korey, Amerikan Barolar Birliğinin (American Bar Association) görüşlerine karşı bir şekilde, Amerikan hukukunun Yahudi Soykırımı gibi diğer soykırımlara da karşı duruş sergilemesi konusundaki tartışmalara öncülük etmişti. Günümüz de ise Foxman, Yahudi Soykırımının tarihsel benzersizliği hakkında konuşma cesaretini gösterdiği için Ermeni Barosu tarafından saldırıya uğramaktadır.

Hiç kuşkusuz, Yahudi Soykırımına konuyu öğrenmek için değil de siyasi bir davayı desteklemek için atıfta bulunulması, Yahudi Soykırımının doğru bir şekilde incelenmesi çabalarına zarar vermektedir. Bu süreç aracılığıyla Yahudi Soykırımının anlatımı çarpıtılmakta ve Yahudi Soykırımının anısı yabancı çıkarlar tarafından şekillenir hale gelmektedir. Birleşik Devletler Yahudi Soykırımını Anma Müzesinde (United States Holocaust Memorial Museum) Adolf Hitlerin Ermenilerle ilgili sözde ifadesinin yer alması, bu çarpıtma ve şekillendirmeye bir örnek teşkil etmektedir.

Hitlere atfedilen Sonuç olarak Ermenilerin yok edilmesini bugün kim konuşuyor? ifadesi, Hitlere Yahudi Soykırımı konusunda ilham veren şey sanki Ermeni meselesiydi gibi göstermek isteyen baskı gruplarının istekleri sebebiyle bahsi geçen müzede sergilenmektedir. Dahası Hitlerin bu ifadesi, gerçek olup olmadığı şüpheli olmasına rağmen ve soykırımdan hayatta kalan Yahudiler Soykırımın anısının siyasi çarpıtmalardan uzak bir şekilde eğitici bir amaca hizmet etmesini açıkça istemiş olmalarına rağmen müzede sergilenmektedir.

Osmanlı Ermenilerinin, 1890lardaki katliamlardan bile önce, 1880lerden beri isyankâr faaliyetlerde bulunmuş oldukları kabul gören bir gerçektir; ve Avrupalı Yahudilerin İkinci Dünya Savaşından önceki herhangi bir zamanda Almanyayı yok etmek istediklerinin imasını bile yapmak son derece nahoş bir ifade olur.

Ancak Hitlerin kafasında Yahudiler gerçekten de Almanyanın yok olmasını istiyorlardı ve uluslararası çapta devrimsel bir tehdit oluşturuyorlardı. Hitlerin Avrupadaki Yahudi varlığına karşı olan Yahudi düşmanı görüşlerinin, Anadoludaki Ermeni isyanı ile kıyaslanabileceği fikrine artık herhangi bir şekilde yer verilmemelidir. Hitler bir soykırım uzmanı gibi gösterilmekten ziyade bir tür kitle katili olarak hatırlanmalıdır. Müzeler ise insanlara Hitlerin ne düşündüğünü değil, ne yaptığını öğretmelidir.

Ermenilerin sözde soykırımı tanıtmaya arayışında tarihin baskın bir şekilde bu denli siyaleştirilmesinin sebebi, gerçeklerin ortaya çıkarılmasının istenmesinden ziyade siyasi hedeflerin elde edilmek istenmesidir. Siyasi hedeflerden birisi Ermenilerin mağduriyeti söylemini popülerleştirerek Ermenistanın 1990larda Dağlık Karabağı işgal ettiğinin üstünü örtmektir; bir takım uluslararası aktörlerin bir diğer hedefi ise olaylara soykırım damgasını vurma tehdidini Türkiyenin politikalarını etkilemek için bir koz olarak kullanmaktır.

Osmanlı devleti ile Ermeni Devrimci Federasyonu (Taşnaklar) arasındaki bir yüzyıl önceki çatışmanın pek çok masum Ermeni erkek, kadın ve çocuk mağduru olmuş olsa da, bu insanların anıları şu anda devam eden siyasi kavgalara alet edilmektedir. Bu nedenle de Foxman gibi kamuya mal olmuş kişiler, siyasetten uzak bir tarafsızlık ifade etmelerine rağmen bu tür kavgaların içine çekilmektedir.

Foxman, kendisine karşı yapılan kötü niyetli damgalama girişimlerine rağmen, yasama yoluyla yapılan siyasi söylem dayatmalarına karşı ihtiyatla yaklaşarak, uzun bir zaman önce ADL'nin kendisini demokratik ilkeleri savunmaya adanarak başlattığı geleneğin cesurca takipçiliğini yapmaktadır. Anıların siyasete alet edilerek kötü kullanılmasını engellemek, tarihi gerçekleri inkâr etmek değil, tam tersine onları korumaktır.

Yazar, Harvard Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden yüksek lisans mezunudur ve Utah Üniversitesinde Siyaset Bilimi doktora adaydır.

Bu çeviri AVİM uzmanı Mehmet Oğuzhan Tulun tarafından yapılmıştır. Metnin İngilizce orijinali için bakınız:

<http://www.jpost.com/Opinion/Op-Ed-Contributors/Abraham-Foxmans-good-name-352643>

[i] B'nai B'rith, İbranicede İttifak Evlatları anlamına gelmektedir. Bnai Brith 1843te kurulmuş olan, dünyanın en eski Yahudi hizmet kuruluşudur.

About the author:

To cite this article: Tal BUENOS. 2026. "ABRAHAM FOXMAN İTİBARI." Center For Eurasian Studies (AVİM), Blog No.2014 / 20. June 22. Accessed June 17, 2026. <https://www.avim.org.tr/public/index.php/Blog/ABRAHAM-FOXMAN-IN-ITIBARI>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

